

Καλές Πρακτικές Κοινωνικής Αλληλεγγύης
& Τοπικής Υγείας στο Δήμο Σουλίου.

Αγαπητές κυρίες και κύριοι,

Χαίρομαι ιδιαίτερα που βρίσκομαι εδώ, ανάμεσα σε ανθρώπους γνώστες των προβλημάτων και των ιδιαιτεροτήτων της Τοπικής Αυτοδιοίκησης, που καθημερινά αγωνίζονται για να επιτελέσει αυτή με τον καλύτερο δυνατό τρόπο τον κύριο ρόλο της, την άμεση και αποτελεσματική παροχή υπηρεσιών στους πολίτες.

Θα μου επιτρέψετε να κάνω μια σύντομη παρουσίαση του Δήμου Σουλίου, όχι μόνο για να σας περιγράψω τις ομορφιές και την ιστορία του, αλλά κυρίως για να σας μεταφέρω τα αντικειμενικά καθημερινά προβλήματα που δημιουργούνται σε μικρούς περιφερειακούς Δήμους.

Ο Δήμος μας, αποτελείται από γεωγραφικά διαμερίσματα με κοινή ιστορία και κοινές επιμέρους πολιτισμικές συνήθειες και προοπτικές και σαφή κοινωνική συνοχή μεταξύ των συνενούμενων δομών.

Πρόκειται για ένα μικρό σχετικά δήμο ανάμεσα στον Καλαμά, το μυθικό Αχέροντα και τον ποταμό των δακρύων Κοκκυτό. Κατοικείται συνεχώς από αρχαιοτάτων χρόνων και στη διοικητική του περιφέρεια υπάρχει η αρχαία Ελέα, πρώτη πρωτεύουσα της Θεσπρωτίας και έδρα του κοινού των Θεσπρωτών, η Ρωμαϊκή Φωτική, η Βυζαντινή Παραμυθιά και Οσδίνα, καθώς και το ιστορικό Σούλι, ορόσημο της νεότερης Ελληνικής ιστορίας.

Ο Καλλικρατικός Δήμος Σουλίου, με έδρα τη μαρτυρική Παραμυθιά και ιστορική έδρα τη Σαμονίδα Σουλίου, που βρίσκεται στην ενδοχώρα του Νομού Θεσπρωτίας της Περιφέρειας Ηπείρου, είναι ένας κατεξοχήν ορεινός δήμος κατά βάση αγροτοκτηνοτροφικός και αποτελείται από 3 Δημοτικές Ενότητες (πρώην Καποδιστριακοί Δήμοι Παραμυθιάς, Αχέροντα και Κοινότητα Σουλίου). Συνολικά στο δήμο ανήκουν 31 τοπικές και 1 δημοτική κοινότητα. Στα 314.000 στρέμματα επιφάνειάς του, σύμφωνα με την τελευταία απογραφή του 2011 κατοικούν 10.060 κάτοικοι.

Γεωγραφικά βρίσκεται στα βορειοδυτικά της Ελλάδας. Η απόσταση Παραμυθιά - Αθήνα ανέρχεται σε 427 χιλιόμετρα και έως Θεσσαλονίκη, μέσω της Εγνατίας Οδού, που είναι ένας σύγχρονος και ασφαλής αυτοκινητόδρομος, η απόσταση είναι 298 χιλιόμετρα και ο χρόνος που απαιτείται, είναι περίπου 3 ώρες.

Η εικόνα του Δήμου μας, αν και δεν είναι στο επίπεδο που επιθυμούμε ως δημοτική αρχή, θα έλεγα πως βρίσκεται σε αρκετά ικανοποιητικό βαθμό. Για τη βελτίωση των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους δημότες και κατοίκους, τον εκσυγχρονισμό των υπάρχουσών υποδομών, καθώς και για την κατασκευή νέων έργων, έχουμε εκπονήσει και σχεδιάσει μια σειρά από ενέργειες, τις οποίες και σταδιακά υλοποιούμε.

Είναι γνωστό πως με τον Καλλικράτη (Ν. 3852/2010) και τις υποχρεωτικές συνενώσεις, στους μικρούς και περιφερειακούς κυρίως δήμους, παρότι μεταφέρθηκαν πάρα πολλές αρμοδιότητες, δεν συνέβη το ίδιο με μετατάξεις εξειδικευμένου προσωπικού και κυρίως δεν συνοδεύτηκε από τους απαραίτητους πόρους, εργαλεία και γενναία αναπτυξιακά προγράμματα, με αποτέλεσμα να καλούμαστε να λειτουργήσουμε κάτω από ασφυκτικές συνθήκες, χωρίς την απαραίτητη υλικοτεχνική υποδομή και πάνω απ' όλα σε περιορισμένα οικονομικά πλαίσια.

Οι περιβόητες εξαγγελίες για τόνωση της αυτοδιαχείρισης και αυτοδιοίκησης, καθώς και της αποκεντρωμένης πια περιφερειακής ανάπτυξης, έμειναν αίολες, παραπέμφθηκαν στις καλένδες και παρέμειναν υποσχέσεις, αφού δεν υλοποιούνται ούτε καν και ως άσκηση επί χάρτου.

Στα 3 αυτά χρόνια επίσης ένας μεγάλος αριθμός υπηρεσιών έκλεισε, καταργήθηκε ή συγχωνεύτηκε, χωρίς πρόβλεψη διαφορετικού τρόπου εξυπηρέτησης των πολιτών και κυρίως χωρίς καθόλου να ληφθεί υπόψη το γεωγραφικό ανάγλυφο, μορφωτικό και βιοτικό επίπεδο, ο γηρασμένος πληθυσμός των μόνιμων κατοίκων, οι χιλιομετρικές αποστάσεις οι ιδιαιτερότητες και ξεχωριστές ανάγκες κάθε περιοχής. Ενδεικτικά να αναφέρω πως η πιο απομακρυσμένη Τοπική Κοινότητα Φροσύνης, απέχει από την πρωτεύουσα του Νομού, την Ηγουμενίτσα, 83 χιλιόμετρα, με υποτυπώδη δημόσια συγκοινωνία και κακό οδικό δίκτυο. Αντιλαμβάνεστε το σοβαρό πρόβλημα εξυπηρέτησης και πρόσβασης στις υπηρεσίες.

Οι οριζόντιες καταργήσεις οδήγησαν τις τοπικές κοινωνίες σε αισθήματα εγκατάλειψης και τις δημοτικές αρχές σε απόγνωση. Τώρα μετά από 3 χρόνια η αυτοδιοίκηση, για μία ακόμη φορά μπαίνει μπροστά, φιλοξενώντας όλες τις υπηρεσίες, θυσιάζοντας τους λιγοστούς πόρους στο βωμό της καλύτερης δυνατής εξυπηρέτησης των πολιτών (στέγαση και κάλυψη αναγκών για τη λειτουργία Γραφείων Εξυπηρέτησης Φορολογουμένων (ΓΕΦ) - ΙΚΑ- ΕΤΑΜ, κτηνιατρείο κ.λ.π..

Επειδή στον τομέα της κοινωνικής αλληλεγγύης δεν υπάρχει το απαραίτητο θεσμικό και λειτουργικό πλαίσιο, πολλές φορές καταφεύγουμε σε ‘αλχημείες’, ακόμα και όταν όντως είναι αυτονόητο οι πολιτικές αυτές να αφορούν και εξυπηρετούν βασικές ανάγκες ευάλωτων και οικονομικά αδύνατων ομάδων.

Επίσης είναι σημαντική η διαφορά στο Δήμο Σουλίου, αφού λόγω του πληθυσμού δεν δικαιολογείται Γενικός Γραμματέας και δεν υπάρχει νομικός σύμβουλος, παρά μόνο 2 ειδικοί συνεργάτες, για να καλύψουν εξειδικευμένες και στοχευμένες ανάγκες μας, κυρίως στις τεχνικές μας υπηρεσίες που είναι υποστελεχωμένες.

Παρ’ όλα αυτά δεν το βάλαμε κάτω. Με όραμα, σωστό προγραμματισμό, ουσιαστική άποψη και παρεμβάσεις προσπαθούμε καθημερινά να εξελίξουμε τον τόπο που επιλέξαμε να ζούμε εμείς και τα παιδιά μας. Να τον κάνουμε πιο λειτουργικό, ανθρώπινο με κοινωνικό πρόσωπο. Άλλωστε τι άλλο θα επιθυμούσε μια γυναίκα, μητέρα και ιατρός.

Ο τομέας της κοινωνικής αλληλεγγύης και της υγείας στην τοπική αυτοδιοίκηση αποτελεί μια από τις βασικές προτεραιότητες που έχουμε θέσει στο Δήμο μας.

Οι Δήμοι, όντας οι πιο κοντινές στον πολίτη δομές, οφείλουν να αναλάβουν πρωτοβουλίες και να υλοποιήσουν προγράμματα και δράσεις που θα συντηρούν και θα δυναμώνουν την κοινωνική συνοχή, κάτι που είναι απαραίτητο ειδικά σε περιόδους σαν και αυτή που βιώνουμε.

Στόχος μας είναι ενσωματώνοντας τις νέες αρμοδιότητες που μεταβιβάζονται στους Δήμους στον τομέα της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης, να ασκήσουμε κοινωνική πολιτική με σκοπό την στήριξη, συνοχή και την προστασία ευάλωτων ομάδων.

Στο πλαίσιο αυτό έχουμε υλοποιήσει τις εξής πρακτικές που σχετίζονται με την Κοινωνική αλληλεγγύη και την τοπική υγεία. Αναλυτικά:

Κοινωνικό Παντοπωλείο: Στα διοικητικά όρια του Δήμου Σουλίου μέσω του κοινωνικού παντοπωλείου εξυπηρετούνται 63 οικογένειες. Με απόλυτη εχεμύθεια και με σαφή καθορισμό κοινωνικοοικονομικών κριτηρίων έγινε η επιλογή των δικαιούχων, οι οποίοι μια φορά τουλάχιστον το μήνα δέχονται τις δωρεάν παροχές του Κοιν. Παντοπωλείου σε είδη πρώτης ανάγκης, όπως προϊόντα διατροφής, ρουχισμού, παιχνίδια κλπ.

Στο έργο αυτό, η συνεισφορά του κοινωνικού λειτουργού ήταν καθοριστικής σημασίας, αφού εκτός από την επιλογή των δικαιούχων με σαφή και προκαθορισμένα κριτήρια, παρέχει συμβουλευτικό έργο σε πολλές άλλες οικογένειες και μεμονωμένα άτομα, που χρήζουν βοήθειας.

Φιλοξενούμε και παρέχουμε εντελώς δωρεάν διαμονή σε άπορα άτομα σε κατάλληλο ακίνητο ιδιοκτησίας του Δήμου.

Παρέχουμε καθημερινά γεύματα σε δημότες που ζουν στο όριο της ανέχειας, καθώς και γεύματα αγάπης τις εορτές των Χριστουγέννων και το Πάσχα. Σ' αυτό το σημείο πρέπει να τονιστεί ιδιαίτερα ο σημαντικός ρόλος και η συνεισφορά του δικτύου εθελοντών 'Gorilistas', καθώς και των πολιτιστικών συλλόγων της περιοχής.

Αρνητικός και ανασταλτικός παράγοντας, είναι και το γεγονός πως στην περιοχή μας δεν υπάρχουν εταιρείες στον τομέα παραγωγής τροφίμων, που θα μπορούσαν να συνεισφέρουν και να βοηθήσουν το έργο μας.

Το θεσμικό και νομικό πλαίσιο που διέπει τον τομέα της Τοπικής Υγείας και Πρόνοιας δεν είναι σαφές και ξεκάθαρο. Προκύπτουν σημαντικά προβλήματα ανομοιογένειας στην άσκηση των κοινωνικών πολιτικών σε επίπεδο τοπικής αυτοδιοίκησης, αφού στην πράξη έχουν υλοποιηθεί ελάχιστες αποκεντρωμένες δράσεις κοινωνικής προστασίας (ιδιαίτερα στους ΟΤΑ Α' Βαθμού), με αποτέλεσμα χωρίς κεντρική κατεύθυνση, τα προγράμματα και οι πολιτικές να είναι αποσπασματικά και ανομοιογενή, με προβλήματα ταυτόχρονων επικαλύψεων, αλλά και κενών παρέμβασης σε τομείς κοινωνικών δράσεων, τόσο μεταξύ Πρωτοβάθμιων ΟΤΑ όσο και σε σχέση με άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Στον όμορο Δήμο Ηγουμενίτσας (απόσταση από την Παραμυθιά 32 χιλιόμετρα) λειτουργεί Κέντρο Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών με Ειδικές Ανάγκες, που τους παρέχει δωρεάν σημαντικό έργο, όπως δημιουργική αξιοποίηση του ελεύθερου χρόνου, ανάπτυξη δεξιοτήτων, κοινωνικοποίηση, καλλιέργεια συνεργατικού πνεύματος, στήριξη για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των παιδιών κ.λ.π. . Για τη μεταφορά των ΑΜΕΑ από την ευρύτερη περιοχή, σε καθημερινή βάση ο Δήμος διαθέτει οδηγό και κατάλληλο όχημα. Είναι σαφές ότι γίνεται σε βάρος άλλων εργασιών και παρεμβάσεων που θα μπορούσαν να πραγματοποιηθούν, αλλά η

δημοτική αρχή έχει βάλει σε προτεραιότητα την εξυπηρέτηση και στήριξη της ευαίσθητης και ιδιαίτερης αυτής κοινωνικής ομάδας.

Δημιουργήσαμε στην πόλη της Παραμυθιάς νέες θέσεις parking για τα άτομα με ειδικές ανάγκες (ΑμεΑ).

Οργανώσαμε δράσεις και ενημερωτικές ημερίδες στον τομέα της προληπτικής ιατρικής. Σε συνεργασία με το τοπικό κέντρο υγείας, με προσωπική επιστολή - πρόσκληση που αποστείλαμε σε όλες τις δημότισσες, τηρώντας τις προβλεπόμενες διαδικασίες προστασίας προσωπικών δεδομένων, τις ενημερώσαμε και τις κατευθύναμε για να πραγματοποιήσουν δωρεάν εξειδικευμένες εξετάσεις (Τεστ Παπανικολάου – Μαστογραφία)

Με το πρόγραμμα κοινωνικού χαρακτήρα ‘Βοήθεια στο Σπίτι’ εκτός από τα ωφελούμενα άτομα, παρείχαμε οργανωμένη και συστηματική φροντίδα με περιοδικές επισκέψεις του προσωπικού στα σπίτια και άλλων ατόμων που χρήζουν βοήθεια, ανάλογα με τις ανάγκες και τις ιδιαιτερότητες της κάθε περίπτωσης .

Ασφαλίσαμε, σε συνεργασία μέσω καινοτόμων προγραμμάτων ασφάλισης και τη βοήθεια εθελοντών χορηγών, δωρεάν όλα τα παιδιά των παιδικών σταθμών του Δήμου μας.

Από την αρχή τη θητείας μας, ως δημοτική αρχή προχωρήσαμε στη διεκδίκηση όλων αυτών των υπηρεσιών που μειονεκτούσε ο Δήμος μας έναντι άλλων. Ένα πάγιο αίτημα λοιπόν που πλέον, αυτή τη στιγμή που μιλάμε, έχει πάρει σάρκα και οστά είναι η λειτουργία τομέα ΕΚΑΒ στην Παραμυθιά. Ως δημοτική αρχή νιώθουμε μεγάλη ανακούφιση και ασφάλεια γιατί ο τομέας αυτός, εκτός από το συντονισμό και τη μεταφορά επειγόντων περιστατικών σε μονάδες παροχής υγείας – νοσοκομείο, θα προσφέρει στους κατοίκους της ευρύτερης περιοχής σημαντικές υπηρεσίες υγείας προνοσοκομειακής ιατρικής και νοσηλευτικής φροντίδας Φυσικά για μια ακόμη φορά ο Δήμος παρέχει τη δέσμευση ότι θα σταθεί αρωγός στο σημαντικό αυτό έργο.

Στο Δήμο Σουλίου υπάρχουν 5 περιφερειακά και 22 αγροτικά ιατρεία (Νεοχώρι, Καρβουνάρι, Παγκράτι, Ζερβοχώρι, Ξηρόλοφο, Ραχούλι, Σεβαστό, Αμπελιά, Κυρά Παναγιά, Προδρόμι, Χρυσαναγή, Τσαγγάρι, Κουκλιοί, Αυλοτοπο, Σαμονίβα, Φροσύνη, Τσαγγάρι, Κρυσταλλοπηγή, Γκρίκα, Ψάκκα, Πολύδροσο, Πλακωτή).

Όπως ανέφερα αρχικά ο Δήμος είναι ορεινός, οι αποστάσεις μεγάλες και η συγκοινωνία σίγουρα δεν εξυπηρετεί όλες τις ανάγκες. Με πρωταρχικό στόχο και γνώμονα λοιπόν την ανάγκη εξυπηρέτησης του Δημότη κοντά στο σπίτι του για λόγους οικονομικούς και ασφαλείας καθώς και τη δυνατότητα ενημέρωσης που παρέχει το internet, διαθέσαμε τους απαραίτητους πόρους και εγκαταστήσαμε ασύρματο δίκτυο Wi-Fi σε όλες τις Τοπικές Κοινότητες, που διαφορετικά δεν μπορούσαν να συνδεθούν με ADSL.

Προμηθευτήκαμε σύγχρονους και λειτουργικές φορητούς υπολογιστές (Laptops), τους οποίους παραχωρήσαμε δωρεάν για χρήση στους γιατρούς των περιφερειακών μας ιατρείων, για την ηλεκτρονική συνταγογράφηση και την καλύτερη εξυπηρέτηση των ασφαλισμένων.

Βρισκόμαστε σε διαδικασία επισκευής και συντήρησης όλων των κτιρίων που στεγάζονται τα περιφερειακά μας ιατρεία. Σε πολλές περιπτώσεις, όπου υπήρχαν ελλείψεις εγκαταστήσαμε τον απαραίτητο μηχανολογικό, ηλεκτρονικό και λοιπό εξοπλισμό (θέρμανση, κλιματισμός, γραφεία, μικροέπιπλα κ.λ.π.), ώστε το έργο των αγροτικών ιατρών να διευκολυνθεί και να γίνεται κάτω από τις κατάλληλες συνθήκες.

Τα τελευταία χρόνια επιχειρούνται κατά καιρούς από τη τοπική αυτοδιοίκηση απόπειρες για την ανάπτυξη πολιτικών και υπηρεσιών κοινωνικής αλληλεγγύης και τοπικής υγείας.

Οι προσπάθειες όμως αυτές χαρακτηρίζονται συνήθως από έλλειψη εμπειρίας, εξειδικευμένων και καταρτισμένων στελεχών, υψηλό κόστος επένδυσης και λειτουργίας και τέλος, έλλειψη θεσμικού πλαισίου.

Οι καλές πρακτικές κοινωνικής αλληλεγγύης και τοπικής υγείας που σήμερα παρουσιάζονται σε αυτή την αίθουσα αποσκοπούν στην συμπληρωματική παράμετρο και ενδεχομένως πρόδρομη δοκιμασία, για την απόκτηση εμπειρίας και δεξιοτήτων, ώστε να είναι χρήσιμες μεσοπρόθεσμα στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, που ασφαλώς θα πρέπει να έχει ενεργή συμμετοχή στη διαχείριση της κοινωνικής πολιτικής. Απαραίτητη όμως προϋπόθεση κρίνεται η εκδήλωση πολιτικής βούλησης από όλες τις πλευρές για την επεξεργασία ενός κατάλληλου θεσμικού πλαισίου που θα

προστατεύει τους πολίτες, θα διασφαλίζει τη βιωσιμότητά του, με σύγχρονες και απλές κατά το δυνατό μεθόδους διαχείρισης .

Δομές φροντίδας υγείας ανεπτυγμένες στην κοινότητα και κοντά στον πολίτη που έχει την ανάγκη τους, ευέλικτες, μικρές σε μέγεθος, με προσιτή και φθηνή τεχνολογία που θα διαχειρίζονται ελάχιστα και καθημερινά προβλήματα με το συντονισμό της τοπικής αυτοδιοίκησης, φαίνεται να αποτελούν κατάλληλες, εναλλακτικές λύσεις σ' ένα υπάρχον «συμφορημένο» και μη αποδοτικό σύστημα Κοινωνικής Αλληλεγγύης και Τοπικής υγείας.

Σας ευχαριστώ πολύ για την πρόσκληση και προσοχή σας.
